

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות פ.

מסורת הש"ס

(א) הרויות ט., (ב) "זכר ילד"
מזליס, (ג) קר חלטה מנשה
הרויות ט., (ד) הרויות דף
ה., (ה) פסחים ה. קדושין
דף ז' צ"מ ז"ה. שבעות י.
זבחים ט. חולין ע"ה.
כריתות כ"ז, (ס) שבת ס"ח:
[הרויות ט.], (ה) הרויות ה.
(ז) שם, (ח) [בכריתות טו.
ו"ט], (ט) [מנחות פ' ז',
י' לקמן י' דף ק"ו]. עריות
פ"ד מנחות, (י) [בכריתות י'
כ"ה יא:], (יא) [במדרב טו.,
הרויות ה.], (יב) וירקלא
דף, (יג) [במדרב טו.,
שם], (יד) [שם], (טו) [שם]
וירקלא דף, (טז) [שם]. עין
מחשבה.

תורה אור השלם

1. וְנֹדַעְהָ תְּחִסָּתָא אֲשֶׁר
 תְּחִסָּתָא עֲלֵיהָ הַקִּדְשָׁא
 הַקִּדְשָׁא פֶּן בִּן קִבְרָא
 לְתַסָּתָא וְהִבְיָאוּ אִתּוּ
 לְפָנֵי אֱחָל מַעֲרָה
 וְיִקְרָא עַד יֵד
 2. וְאִשָּׁה אֶל אֲחִיהָ לֹא
 תִּקַּח לַעֲרֹךְ גִּלְזוֹת
 עֲרֻקְתָּה עֲלֵיהֶן בְּחַיָּהּ
 וְיִקְרָא יֵד יֵח
 3. אִם אֶחָד מִתְּשִׁיבָה
 תְּחִסָּתָא אֲשֶׁר אֲשַׁמְתָּה יִמְעַם
 וְיִקְרָב לָךְ תְּחִסָּתָא אֲשֶׁר
 4. תִּקַּח פֶּן בִּן קִבְרָא תִּמְסַם
 לֵיל לְתַסָּתָא: וְיִקְרָא דֵּן
 5. אֲשֶׁר נִשְׂאִי אֲחִיהָ
 וְיִקְרָא אֶחָד מִכֵּל מִצוּת
 6. אֲשֶׁר אֲלֹהֵיוּ יִשָּׁר לֹא
 תְּעִשְׂיָהּ בִּשְׁנָתָהּ עֲשֹׁר
 וְיִקְרָא דֵּן כֵּךְ
 7. וְאִם נִשְׂאִי מִתְּחִסָּתָא
 בִּשְׁנָתָהּ מִמֶּנּוּ הֶאֱרָץ
 בִּשְׁנָתָה אֶחָד מִמִּצְוֹת
 אֲשֶׁר לֹא תְּעִשְׂיָהּ
 וְיִקְרָא דֵּן כֵּךְ
 8. וְאִם כֵּךְ עֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל
 יִשְׁגֹּךְ וְנִלְעַם דְּכָר מִעֵינֵי
 הַקִּדְשָׁא וְיִשָּׁוּ אֶחָד מִכֵּל
 9. מִצוּת " אֲשֶׁר לֹא
 תְּעִשְׂיָהּ אֲשַׁמְתָּה:
 וְיִקְרָא דֵּן ג
 10. וְהִיא אֶל מִעֵינֵי הָעֶדְדָה
 בִּשְׁנָתָה לִשְׁלֹשָׁה עֲשֹׁר לֹא
 תִּקַּח עַד בִּן קִבְרָא
 לַעֲלָה לְרִיחַ יִיחָה לֵיל
 וּמִתְחַנֵּה וְנִסְכּוֹ מִחִשְׁפֹּשׁ
 11. וְשִׁעֲרֵי עֲזָבֹה אֶחָד
 לְתַסָּתָא: מִבְּדֹר טו כ
 12. וְאִם נִשְׂאִי אֶחָד מִתְּחִסָּתָא
 בִּשְׁנָתָה וְיִקְרָב עַד בַּת
 שְׁנָתָה לְתַסָּתָא:
 מִבְּדֹר טו כ
 13. הָאֲדֹרִן בְּבֵין יִשְׂרָאֵל
 וְלֹכֵר הָיִר חֲבוֹסֹת חוּרָה
 14. אֶחָד יִיחָה לֹכֵר לַעֲלָה
 בִּשְׁנָתָה: וְהִנֵּשֵׁשׁ אֲשֶׁר
 תִּשְׂבֹּחַ עַד רֵמָה מִן
 15. וְיִקְרָאוּ מִן הָיִר אֶת
 הָיִא מִגְדֹּף וְנִכְרַתָּה
 16. הִנֵּשֵׁשׁ הַחֲבוֹס מִקְרֵב
 עֲנֻה: מִבְּדֹר טו כ

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה תורה וכו'
כתיב בפרשת עזרת
כוכבים: (ב) ד"ה מה
עזרת כוכבים דבר כל"ל
ותיבת על נמחק:

וְלֹא בַעֲבוּדָה כּוֹכְבִּים. אֵין חִיבִין כָּבוֹד לְהֵיבֵא פֶּר לַעֲוֹלָה וְשַׁעֲרֵי
לְחַטָּאת: **אֵלָּא עַל דְּבַר שְׂחִיבִין עַל זְדוּנוֹ כְּרַם וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת.**
בְּכַוֵּן יָצִיחַ וְקִטְרוֹר וּסְכוּךְ וְהַשְׁתַּחֲוֹוָה אֲבָל מִמַּחֲסֵן וּמִמֶּסֶךְ לֹא וְהָךְ
מִדֶּרֶשׁ מַעֲלֵיהֶּ נִפְקֵא כְּדַמְפָּרָא וְאִזְלִי: **וְנֹאמַר לְהֵן עֲלִים.** בְּחֵיָה שְׂחָה
מִשְׁפָּחָה לְדֶרֶשׁ: **לֹא שְׂחָה פֶּרָא.** כְּלוּמַר
אֲשַׁמְתָּה כְּאֲשַׁמַּת כָּבוֹד: **וְלֹא בַעֲבוּדָה כּוֹכְבִּים.**
קֶרֶבֶן עֲבוּדָה כּוֹכְבִּים
כּוֹכְבִּים. קֶרֶבֶן עֲבוּדָה כּוֹכְבִּים
בְּפֶרֶשֶׁת שֶׁלָּךְ וְכִי תִשְׁגֹּה: **מַעֲיִי**
מַעֲיִי. מִפֵּי הָעֵלֶם דְּבַר: **וְהֵם נֶפֶשׁ**
אֲחֵיהֶם. הֵם כְּמִיד בְּפֶרֶשֶׁת שֶׁלָּךְ וְכִי
מַעֲלִיָּן. מִכָּבוֹד וְהֵם: **יִלְפִינָן לְהוֹ**
מִפֵּי הָעֵלֶם: **תּוֹרָה אֲחֵם.** לַעֲנִין קֶרֶבֶן
כְּמִיד (6) בְּפֶר עֲבוּדָה כּוֹכְבִּים. תּוֹרָה

כל המורה במשמע הוקשה כל המורה
לענין קרבן לעבודת כוכבים: מה
עבודת כוכבים (ב) על דבר שזדונו
נכרת ושגגתו חטאת. כדכתיב: והנס
והנפש אשר תעשה ציד רמה ונכרתה^א
אלמלא כולה פרשתא בדבר שזדונו כרת
ושגגתו חטאת ממשע: אשכחן יחיד
וגשיא ומשיח. בזה היקושא לא משמע
אלא אלא הי דכתיב והנפש ואלו לזדון
במשמע מה יחיד נפש קראי כתיבי
בפרשת ואם נפש אחת^ב בעבודת
כוכבים: אמר קרא. גבי יחיד וגשיא
ומשיח: ואם נפש. וי"ו מוסיף על
מענין ראשון: וילמד עליון מסתכון.
לזכור מהיחידים: יליף מעיני מעיני.
שאר מלות מעבודת כוכבים:
מקרבנותיהם. אם עבדו בני עיר
אחמה עבודת כוכבים בשוגג יחיד
חלוקים בקרבנם שלא יבא כל אחד
קרבנו שעירה יחיד: ס"ל ו'. אין
חלוקים מתורת יחיד אלא רוב ישראל
ואו כולן כדכתיב ואם מעיני העדה
(המדבר טו) אכל בני עיר אחת יחידים
הם: והורא. היינו העלם דבר
ששהורו ב"ד שהעבודת כוכבים מותרת
ועשו צבור על פיהם: א"י. אפי' לא
משמעת לה קרבן לחלק נימא כריכים
הבני מרובים חילוק בין יחיד וליכא
ההלכה אין להם כפרה קמ"ל: אמו
באחריו אביו. שגאיה אחיו מאביו
אחרי כן ומת בלא דים וגפלה לפני
העדה: לייבום: בפלוגתא ד' יסודה
ורבנן. כדאמר' לעיל (ד' ד.) ורבי
היהודה אוסר באנוסת אביו ול' יהודה
אלא משכחת לה אם נופלת לפני בנה
לייבום אלא לרבנן ובאנוסה ולהכי לא
מתא לה דפלוגתא לא קא מיירי: והרי
איסור מלוא איסור קדושה. לקמן
בפרק מ"ד כו' (ד' ב.) כל שאיסור
איסור ערוה לא חולט ולא מתייבמת
איסור מלוא כגון שניות מד"ס
כדמפרש לקמן בפ"ב (כ"א) או איסור
קדושה כגון שגפלה לפניו ממורת או
מתייבמת שהיא בלאו חולטת ולא
מתייבמת חולטת דלא אלים איסור ולא
בלא כרת לאפקויעי ייבום לגמרי ולא
מתייבמת דהא אסורה לא. ופליגי ריע
דאמר בפ' החולץ (לקמן ד' מט.) חייבי
לגלוין כחייבי כריתות דקמתי אחיו
ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא
דיש ממזר מחייבי לגלוין ולר"ע אלים
לגלוין למיפטרה בלא כלום כערוה גמור:
אם הדרום. כרת ערוה מתייבמת:

בית הלל אינה משנה

מה להלן דבר שחייבין על
נקט לישנא דמתני'
חטאת לא קיס
בעבודת כוכבים אתי

ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין
על זדונו כרת ושגגתו חטאת ^א ותנן נמי ^ב כל
מצוה שבתורה שחייבין על זדונו כרת ועל
שגגתו חטאת יחיד מביא כשבה או שעירה
נשיא מביא שעיר משיח וב"ד מביאין פר
ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאין
שעירה ^ג צבור מביאים פר ושעיר פר לעולה
ושעיר לחטאת מה"מ ^ד דת"ר ^ה ונודעה
החטאת אשר חטאו עליה רבי אומר נאמר
באן עליה ונאמר להלן ^ו עליה מה להלן דבר
שחייבים על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף
באן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו
חטאת אשכחן צבור משיח מגלן דכתיב
במשיח ^ז לאשמת העם הרי משיח כצבור
יחיד ונשיא אחיא ^ח מצות ^ט מצות ולא בעבודת
כוכבים אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת
ועל שגגתו חטאת צבור בעבודת כוכבים
ילף ^י מעיני ^{יא} מעיני יחיד נשיא ומשיח ^{יב} מואם
נפש אחת אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח
במשמע ^{יג} וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד
תחתון מן העליון ורבנן האי סברא מנא להו
נפקא להו ^{יד} מדמקרי ליה ר' יהושע לבריה
^{טו} תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה
והנפש אשר תעשה ביד רמה הוקשה כל
התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת
כוכבים דבר שחייבין על זדונו כרת ועל
שגגתו חטאת אף כל דבר שחייבין על זדונו
כרת ועל שגגתו חטאת אשכחן יחיד ונשיא
ומשיח בין בעבודת כוכבים ובין בשאר מצות
צבור בעבודת כוכבים מגין אומר קרא ואם
נפש וילמד עליון מתחתון אלא צבור בשאר
מצות מגלן ילף מעיני מעיני ורבי האי תורה
אחת מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא
^{טז} לפי שמצינו שחלק הכתוב בין יחידים
למרובים יחידים בסקילה לפיכך ממזוג פלט
מרובין בסיף לפיכך ממזוג אבר יכול נחלוך
בקרבנותיהן תלמוד לומר תורה אחת יהיה
לכם ^{יז} מתקף לה רב חלקיה מהגרונאי טעמא
דכתב רחמנא תורה אחת יהיה לכם הא לאו
הכי ה"א נחלק מאי לייתו לייתו פר צבור
בשאר מצות הוא דמייתו כשבה יחיד בשאר
מצות הוא דמייתי שעיר נשיא בשאר מצות
הוא דמייתי פר לעולה ושעיר לחטאת
צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתו ואלא
מאי שעירה יחיד נמי היינו קרבנו איצטריך
ס"ד אמינא הואיל וצבור בהוראה מייתו פר
לעולה ושעיר לחטאת אינהו נמי ניתו איפכא
א"נ ^{יח} צריך ואין לו תקנה קמ"ל א"ל לוי לרבי
מאי איריא דתני ט"ו ליתני ט"ז א"ל ^{יט} כמדומה
לי שאין לו מוח בקדקדו מאי דעתך אמו
אנוסת אביו אמו אנוסת אביו פלוגתא דרבי
יהודה ורבנן היא ובפלוגתא לא קא מיירי
ולא והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי
רבי עקיבא ורבנן וקתני בפרקין קא אמרינן
והא ^כ בית שמאי מתירין את הצרות
לאחין ובית הלל אוסרין ^{כא} בית שמאי במקום
והרי אשת אחיו שלא היה בעולמו
דפליגי

ויונו ברת ושנגתו חמאת. אגז שטיסה
וריות (97 ת.) לדיימי לעיל לשגגתו
באחות אשה אלף מהכא:
מעיני מעיני. לא מנינו למימר אחי
מאות מאות דכל מאות דכתיב בעבודת
כוכבים אינטרן לכדדריש בספרי כל
מאות זו עבודת כוכבים ששקולה כנגד
כל המאות:

וַיִּלְמַד תַּחֲתוֹן מַעֲלִיּוֹן. וְאֵת
מִפּוֹק לִי דַכְמִי הָעַם כִּרְתִּי
בַּהֲדִיָּא כַּדְרֵשִׁי רִבְנָן בְּסֻמּוֹן וִי"ל
לר' הוּא הוּא כִּרְתִּי בְּמִצְרָךְ אֵת הָעַם
דְּהִי כְּתִיב אֵת ה' הוּא מִגְדָּךְ
וּכְרַתְתָּה וּבִפ' מִי שֶׁהִיא טִמְאָה (פְּסָקִים)
דף 136: אֵת לִי לְרִבִּי מִגְדָּךְ הֵייוֹ
מִצְרָךְ אֵת הָעַם:

וּרְבֵנָן הָאֵי סְבָרָא מִנָּא דְּהוּ. וא"ת
 כולה מילתא תיפוק לִי
 מעליה דג"ש ניתנה לידרש לכל מייל
 וי"ל דעליה דכתיב גבי אחות אשה
 וגבי חטאת לא מופנה וההוא דיבוס
 ופונה ור"ת אומר דאפילו מופנה
 ההיא דאחות אשה כיון דלחטאת דחטאת
 לאו מופנה בשקנין ע"ה למופנה מלך
 אחד ודרשינן ממופנה משני דלדין
 דלאמרינן בהמפלת (מדה דף כב:
 וס): **מִהָ עֲבוּדָת כּוֹכָבִים דְּבַר**
שְׁחִיבִים עַל דְּיוֹנָה כֶּרֶת. וא"ת ואימא
 מהנה עבודת כוכבים שחייבים על
 זונה סקילה וי"ל דלא גמרינן אלף מה
 דכתיב בההוא קרא דלא כתיב הכס
 אלף כרת דקסבר מגדף היינו עובד
 עבודת כוכבים וה"ל לרבנן דלא גמרי
 מה עבודת כוכבים שיש בה לאו וכרת
 ולא צעו לאו כיון דלא כתיב בההוא
 פרשה מדע דבפרק חמרא דמכות (ד'
 יג: וס) ממעט פסח ומילה משום
 דבעינן דומיא לעבודת כוכבים דאמר
 רחמנא לא תעביר והי קום עשה
 יניחו ולא ממעט להו משום דליה
 בהו לאו כמו בעבודת כוכבים ומיהו
 לרבי דנפקא ליה חטאת מעליה ציי
 לאו וכרת כמו באחות אשה ואמי
 שפיר דבשצעות (דף יג:) דריש רבי
 דבפורק עול ומפר ברית ומגלה פנים
 אית בהו כרת ולא חשיב להו צדדי
 ששה ושלשים כריתות משום דלא
 אשכחן בהו לאו! (א)

וְרַבְנָן. לֵית לֵהוּ כְרֵת בְּצוּרָה עוֹלָם וּמִפְּרֵי בְרִית וּמוֹגֵלָה פִּיִּים אֵלָּא מוֹקְמֵי ג' כְּרִיתוֹת בְּצֻד' כּוֹכְבִּים בְּסוּף פֶּרֶק אַרְבַּע מֵיתוֹת (מִסְדֵּי הַדָּן דף סד: ע"ב גִּלְיוֹן: מֵאֵי דִיִּיתָר דִּיִּיתָר פֶּר ב'ו'. קִסְבָּר דִּכְיוּן שֶׁחֲלָקָם מִכָּל חֵיבִי מֵיתוֹת ז"ד דִּמְמוּנָן פִּלְט חֲלָקִין לֵהוּ מִכָּל מִתְפָּרְסֵי וְקִשְׁיֵי אֲדִיתוֹ כִּבְשָׁ אוֹ אֵיל וְאֵפִי אֲרָכָ שׁוֹם מִתְפָּרֵס דִּמְיִיתִי מ"מ הוּא לֵיה לִתְפָּרְסֵי:

וְהָרִי אִיסוּר מִצּוּה וְאִיסוּר קְדוּשָׁה
דַּפְּלִיגֵי ר"ע וּרְבֵנָן. כָּל
דּוֹכְמִי פִשְׁטוּט לִיָּה לְהַשִּׁיחַ דְּחִיבִי
לִפְסוּן לִרְעֵי דַלְמָה אִין קִידוּשִׁין
תּוֹפְסִין בְּחִיבִי דַלְמָה לֹאזְ צִמִּי
חֲלִילָה וַיִּצּוּם מִינֵהוּ כְּמוֹ חִיבִי כְּרִיתָה
הִכָּא וְזִהְרַעַל (לִקְמוֹן דָּף ע"ט:) גְּבִי
פְּלוּעַ דְּכָא וְכִרּוֹת שִׁפְכָה וּצְפָרְק ד'
מִיתָמָה (פִּסְהֶדְרִין דָּף ג':) וְתִימָה
לִרְעִי דַלְמָאזְ לֹא אֲמַרְיִין נָמִי לִרְעֵי
דְּלִיתִי עֲשֵׂה וְלִידְחִי לֹא תַעֲשֶׂה:
בְּתָה

בשונה דאי אפשר לחלוקה קמ"ל. תורה אחת. דמיי

עין משפט
גר מצוה

א מיי פ"א מהל' שגגות הל' א ב ד:
ה ב מיי פ"ד מהלכות
ע"ז הלכה ב:

תוספות ישנים

אין נחלוך דמשמע קרבן
עושה יימי פר צבור
אזר מלות הוא דמימי.
לית ולמה ליימי כבש א
לית ולמה צבאין ו"ל דאין
לצדות מדעתו קרבן
ש. ווא"ת אי"כ למה לו
אריך דקאמר ליימי פר
הוי"ל למפרך מאן נחלוך
ליימי קרבן דלמיה
קוס אחר אין זה נחלוך
י מימי קרבן דלמיה
זוס מקוס אין לנו לצדות
דמעטו וי"ע:

מוסף רש"י

[illegible]